

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Hranice, Struhlovsko 1795, okres Přerov

Struhlovsko 1795, 753 01 Hranice

Identifikátor školy: 600 146 375

Zřizovatel: Město Hranice, Pernštejnské náměstí 1, 753 01 Hranice

Školský úřad Přerov, Bří Hovůrkových 17, 751 52 Přerov

Termín konání orientační inspekce: 15. - 19. listopad 1999

Čj.	134 168/99-11071
Signatura	om4ct102

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE

Základní škola je zřízena jako příspěvková organizace. V tomto školním roce je otevřeno 30 tříd, z toho 16 na prvním stupni (395 žáků) a 14 na druhém stupni (367 žáků). Školu navštěvují celkově 762 žáci, 23 žáci jsou vykazováni jako individuálně integrovaní. Součástí školy jsou školní družina se čtyřmi odděleními a školní jídelna.

Základními učebními dokumenty jsou tyto vzdělávací programy:

- 1) Obecná škola, dokument čj. 12 035/97-20, pro všechny třídy 1. - 5. ročníku
- 2) Základní škola, dokument čj. 16 847/96-2, pro všechny třídy 6. - 9. ročníku s výjimkou tříd s označením „B“ a třídy IX. A
- 3) Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů, dokument čj. 21 968/96-22, pro třídy „B“ 6. - 9. ročníku
- 4) Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním jazyků, dokument čj. 16 333/96-22-21, ve třídě IX. A

Z cizích jazyků nabízí škola výuku anglického a německého jazyka. Jedna třída třetího ročníku je zřízena jako dyslektická.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

První stupeň

Kontrola průběhu a kvality vzdělávání na prvním stupni byla provedena v předmětech český jazyk, hudební výchova a matematika.

Společná zjištění týkající se personálních, materiálních a psychohygienických podmínek, interakce a komunikace ve sledovaných předmětech:

Sledované předměty jsou převážně vyučovány učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Prostorové podmínky pro výuku jsou velmi dobré. Kmenové třídy jsou vybaveny novým i starším udržovaným nábytkem, pracovní místa zvláště ve třídě žáků s diagnostikovanou vývojovou poruchou učení a chování odpovídají nejmodernějším estetickým a hygienickým požadavkům. Fond učebnic je průběžně doplňován, nekorresponduje však zcela s pojetím vzdělávacího programu Obecná škola. Používané učebnice hudební výchovy jsou zastaralé. Pro výuku sledovaných předmětů mají učitelé k dispozici dostatek učebních pomůcek, které nejsou vždy účelně využívány (hudební nástroje). Školní i příruční knihovny obsahují dostatečné množství titulů dětské a odborné literatury. Žáci sluchově a zrakově postižení jsou vybaveni vhodnými zdravotními pomůckami, pro reedukační cvičení byly vytvořeny dostatečné materiální podmínky.

Psychohygienické zásady výuky byly ve většině navštívených hodin respektovány. Učebny jsou esteticky velmi pěkně upravené a je v nich vytvořen prostor pro odpočinkovou činnost dětí. Relaxační uvolnění byla zařazena zvláště v nejnižších ročnících a ve třídě, kde jsou vyučováni žáci zdravotně postižení a žáci s diagnostikovanou vývojovou poruchou učení a chování. Velmi účinné bylo využití strečinkových prvků při emotivní reprodukové hudbě. Ojedinele

bylo zjištěno nesprávné posazení žáků ve dvojicích praváka s levákem, tolerování vadného držení pera a špatné sezení při psaní.

Zvolené pracovní tempo odpovídalo věku žáků, frekvence střídání přímého vedení a samostatné práce byla dostačující. Učitelky také uplatňovaly diferencovaný přístup a zohledňovaly integrované žáky.

Přirozená, často neformální komunikace mezi vyučujícími a žáky byla založena na vzájemné důvěře. Prostor pro diskuzi, vyjádření a obhajobu vlastního názoru byl vytvořen především v hodinách literární výchovy. Učitelky dobře zvládaly ojedinělé projevy nežádoucího chování žáků.

Personální podmínky jsou vynikající, materiální a psychohygienické podmínky, interakce a komunikace jsou velmi dobré.

Český jazyk a literatura

Členění učiva do jednotlivých ročníků neodpovídalo učebním osnovám zvoleného vzdělávacího programu Obecná škola (tzv. první možnost). Tematické plány mluvnického učiva kopírují obsah používaných učebnic, proto od 2. ročníku postupně docházelo k překračování učebních osnov. Složky českého jazyka, čtení a sloh, měly v některých ročnících schematický charakter, výukové cíle byly stanoveny velmi povrchně nebo zcela chyběly. Tematický plán pro 3., 4. a 5. ročník neobsahoval učivo psaní. Odstranění nedostatků v rozvržení učiva bylo projednáno s vedením školy.

Stavba vyučovacích hodin odpovídala stanoveným výukovým cílům, učivo bylo prezentováno srozumitelně a věcně správně. Cílem vyučovacích hodin bylo procvičování a upevňování znalostí jednotlivých součástí mluvnického učiva, rozvoj čtenářských dovedností, literární a komunikační výchova. Učitelky žáky vhodně a účelně motivovaly zařazením lidových rčení a pranostik. Využily aktualizaci učiva, mezipředmětové vztahy s důrazem na regionální prvky, ověřovaly pochopení zadaných úkolů. Za pozitivní lze považovat netradiční analýzu a syntézu slov, efektivní práci u tabule spojenou s využitím nakopírovaného textu, zařazování úkolů pro samostatnou práci podle schopností a individuálního tempa žáků, čtení po skupinách a diferencované čtení dle obtížnosti textu. Učitelky dbaly na důsledné zdůvodňování pravopisných jevů, individuálně i hromadně vyhodnocovaly zadané úkoly. V hodinách literární výchovy žáky zaujaly besedy spojené s obhajobou vlastního výběru domácí četby, netradiční opakování pohádkových postav, využití prvků pantomimy v práci s literárním textem.

Negativně je hodnoceno používání návodných a obrácených otázek, nespisovné vyjadřování žáků a některých učitelů, používání znaménka minus a lomítka v klasifikaci. Dramatická výchova jako nedílná součást projektu Obecná škola není vyučována v samostatných blocích, její časová dotace je využita k posílení předmětu český jazyk. Ve většině hospitovaných hodin učitelky nezařadily prvky dramatické výchovy zaměřené na osobnostní a sociální rozvoj žáků. Žákovské práce jsou hodnoceny ústní a písemnou formou, zkoušení a opakování má návaznost na probírané učivo.

Plánování a příprava výuky českého jazyka a literatury mají ve vyšších ročnících zásadní nedostatky, celkově jsou hodnoceny jako ještě vyhovující. Použité metody a formy práce, motivace a hodnocení jsou spíše nadprůměrné.

Kvalita výuky předmětu s přihlédnutím k úvodním společným zjištěním je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova

Předložené tematické plány učiva pro první a částečně třetí ročník jsou vypracovány odpovědně a jsou v nich zahrnuty všechny složky hudební výchovy. Rozvržení učiva v ostatních ročnících (vokální, instrumentální, hudebně pohybové a poslechové činnosti) je převážně formální, obsahuje pouze názvy písní a poslechových skladeb, odkazy na stránky v učebnicích, ojediněle pojmy k osvojení.

Cílem všech vyučovacích hodin byla rytmická, intonační a dechová cvičení, pohybová průprava, opakování známých písní a nácvk nové písně podle sluchu.

Ke zkvalitnění výuky přispěl nácvk správného dýchání, rytmický kánon s využitím textu, rytmické hádanky, společný a individuální zpěv a cvičení určená k rozvoji sluchové analýzy. Emocionálního účinku bylo dosaženo při společné dramatizaci písně, žáci úspěšně zvládali nácvk tanečního kroku. Oblíbené jsou pohybové improvizace na daný rytmus ve volném prostoru, žáci byli zaujati hrou na orffovské nástroje.

Za negativa sledované výuky je považováno neudání tóniny žákům, nepoužívání hudebního nástroje, špatné udání taktu písně a nepřesný notový zápis učitelky. Přímým pozorováním bylo zjištěno porušování základních pěveckých dovedností a návyků (tvrdé nasazení tónu, špatná vokalizace, frázování a vázání tónů, nádech) a porušování zásad hlasové hygieny. Filozofii pojetí hudební výchovy v Obecné škole neodpovídalo ani malé zapojení dětské hudební tvořivosti a nedostatečné využití přirozené aktivity žáků pro nejvýznamnější hudební aktivitu žáků – pro zpěv.

Využívání nejrůznějších forem motivace a aktualizace učiva mělo rozdílnou, celkově průměrnou úroveň. Znalosti a dovednosti žáků jsou průběžně prověřovány především ústní formou.

Plánování a příprava výuky hudební výchovy, použité metody a formy práce, motivace a hodnocení mají průměrnou úroveň.

Kvality výuky hudební výchovy je průměrná.

Matematika

Časová dotace předmětu koresponduje se schválenými učebními plány. Rozčlenění učiva jednotlivých ročníků je zpracováno podle používaných učebnic, což odpovídá osnovám deklarovaného vzdělávacího programu jen částečně a nezaručuje důsledné splnění učebních osnov. Ve složkách numerace, početní operace, v geometrických činnostech a v oblasti užití matematiky není v souladu s osnovami rozlišeno základní a rozšiřující učivo.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala věku žáků. Výběr, sled a množství informací byly přiměřené náročnosti učiva a specifickým podmínkám jednotlivých tříd. Kvalita výuky byla pozitivně ovlivněna zařazením vstupních i průběžných motivačních metod zaměřených především na rozvoj mezilidských vztahů, ocenění předvedeného výkonu, prolínání matematického a prvoučného učiva s důrazem na aktuální problematiku zdravého životního stylu. Při procvičování a upevňování nového učiva byla v nejnižších ročnících často použita analýza a syntéza, u starších žáků se osvědčily metody konkretizace a abstrakce. Kladně je hodnoceno řešení slovních úloh s využitím algoritmu a prvků problémového vyučování, tvorba vlastních příkladů na daný výsledek, procvičování pomocí didaktických her a nejrůznějších soutěží. K efektivní výuce přispělo vhodné využití tabule, individuální i skupinové vyhodnocování samostatné práce a důraz na rozvoj logického myšlení. Znalosti žáků byly hodnoceny prostřednictvím známek, ústní i písemnou pochvalou, při klasifikaci byly respektovány individuální dispozice žáků.

V některých hodinách, kde nebylo užito efektivních metod a forem práce, scházela atmosféra vzájemné důvěry a spolupráce. Žáci nepracovali uvolněně a výsledky výuky byly zřetelně nižší. V závěru některých hodin chyběl čas na zhodnocení celé lekce.

Žákovské sešity nebyly vždy důsledně opravovány, v některých případech chyběly následné opravy žáků.

Plánování a příprava výuky matematiky je na průměrné úrovni, metody a formy práce, motivace a hodnocení jsou velmi dobré.

Kvalita výuky matematiky s přihlédnutím k úvodním zjištěním je hodnocena jako velmi dobrá.

Druhý stupeň

Kontrola průběhu a hodnocení kvality vzdělávání na druhém stupni bylo provedeno v předmětech český jazyk a literatura, matematika, chemie a přírodopis.

Český jazyk a literatura

Časová dotace předmětu a rozvržení učiva do jednotlivých ročníků jsou v souladu s používanými učebními dokumenty. Výuka je posílena zařazením jedné hodiny volitelného předmětu cvičení z českého jazyka. Obsahově je zaměřena na procvičování jazykového učiva a individuální práci s integrovanými žáky. Kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky zajišťuje odborná skupina učitelů předmětu. Po vzájemné dohodě její členové vypracovávají tematické plány a v rámci plánování výuky řeší zadávání témat a útvarů slohových prací, sjednocení klasifikace diktátů a srovnávacích písemných testů, plánují soutěže, exkurze, návštěvu divadel, městské knihovny a nabídku dalších aktivit. Odborná skupina českého jazyka a literatury se dohodla na zadání deseti klasifikačních diktátů a čtyř srovnávacích testů ze skladby a tvarosloví za školní rok. Skupina se nezabývá způsobem práce se žáky s poruchami učení z komplexního pohledu (např. návrhem na vypracování individuálního vzdělávacího plánu). Přístup k těmto žákům vychází z metodického návodu, který vypracovala učitelka školy se zaměřením na speciální pedagogiku, z iniciativy a erudice každého učitele předmětu.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů je v souladu s požadavky na jejich kvalifikaci a pozitivně ovlivňuje kvalitu výuky. Materiálně-technické podmínky jsou příznivé z hlediska prostorového, psychohygienického i vybavení učebními pomůckami. Výuka probíhá v běžných učebnách, které měly estetickou, podnětnou výzdobu a splňovaly psychohygienické zásady. V jedné z nich je umístěna příruční knihovna s jazykovými příručkami, v další učebně je k dispozici audiovizuální technika. Žáci mohou dále využívat dobře vybavenou školní knihovnu.

Na základě požadavků odborné skupiny jsou postupně pořizovány a modernizovány učební pomůcky, učebnice i další studijní materiál. V průběhu inspekce se ve výuce účelně pracovalo s učebnicemi, pracovními texty i názornými pomůckami, ojedinelé s jazykovými příručkami a videozáznamy. Všeobecné ani odborné slovníky nebyly většinou využity.

Organizace výuky předmětů vycházela z klasického členění vyučovacích hodin: opakování, seznámení s novým učivem, shrnutí učiva a zadání domácího úkolu. Procvičování a upevňování jazykových vědomostí a dovedností žáků učitelé zařazovali průběžně na začátku každé mluvnické hodiny, jazyková složka byla také uplatňována i v literární výchově. Řízení výuky vycházelo z předem stanovených pravidel a jasných pokynů učitele. Ve výuce převažoval

frontální způsob práce a metoda výkladu. Prostor pro aktivní činnost žáků byl vytvořen zadáváním skupinové a individuální práce, která však tvořila pouze doplněk frontálního vyučování a metody výkladu. Použité metody a formy práce většinou nevedly k zohledňování individuálních potřeb a schopností žáků, všichni museli pracovat stejným tempem. Práce s těmito žáky je zpravidla řešena formou individuálních konzultací. K rozvíjení schopností žáků získávat informace i z jiných zdrojů než jen od učitele nebo z učebnice docházelo ve vyučovacích hodinách, v nichž byly vhodně využity jazykové příručky.

V průběhu výuky učitelé využívali vstupních motivačních metod (křížovky, slovní hříčky, mluvní a pravopisná cvičení formou soutěží, referáty atd.). Učivo aktualizovali dialogickými metodami, propojením mezipředmětových vztahů i teorie s praxí.

Výsledky učení žáků jsou vyhodnocovány průběžně, četnost klasifikace je maximalistická především v jazykové složce předmětu (diktáty, pravopisná cvičení, srovnávací testy, slohové práce). S analýzou výsledků diktátů i testů pracují především jednotliví učitelé, kteří si následně plánují další procvičování nezvládnutého učiva. Se získanými informacemi odborná skupina ani vedení školy dále nepracují. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, učitelé oceňovali snahu a pokrok. V průběhu inspekce část žáků projevovala velmi dobrou úroveň vědomostí a dovedností. Výsledky výuky jsou ovlivněny celkovým důrazem školy na náročnost a vynikající výkony žáků.

Rozvoj komunikativních schopností žáků byl omezen převažujícím frontálním způsobem výuky. Vztahy mezi učitelem a žáky byly většinou založeny na dominantním postavení učitele.

Plánování a příprava výuky jsou velmi dobré. Rezervy se vyskytují v metodické činnosti odborné skupiny předmětu. Bezprostřední příprava učitelů byla velmi dobrá. V personálních, materiálních a psychohygienických podmínkách výrazně převažují pozitiva. Po stránce organizace výuky, použitých metod a forem práce, motivace, hodnocení, spolupráce a komunikace jsou celkově pozitiva a negativa v rovnováze.

Kvalita výuky je velmi dobrá. Její úroveň pozitivně ovlivnil profesionální přístup některých učitelů.

Chemie, přírodopis - společná zjištění týkající se plánování a přípravy výuky, personálních a psychohygienických podmínek

Hodinové dotace v jednotlivých ročnících jsou v souladu s učebními plány realizovaných vzdělávacích programů. Vypracované časově tematické plány učiva korespondují s učebními osnovami, kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Všichni vyučující splňují podmínky pedagogické a odborné způsobilosti. Tato skutečnost se na kvalitě výuky projevila jen částečně.

Dodržování psychohygienických zásad z hlediska zvoleného pracovního tempa, členění vyučovacích hodin a uplatňování relaxačních prvků bylo ve sledovaných hodinách na průměrné úrovni. Z hlediska skladby rozvrhu hodin nebyly zjištěny zásadní nedostatky.

Pro výuku jsou vytvořeny vynikající personální podmínky. Rovněž plánování je vynikající. Psychohygienické podmínky mají běžnou, průměrnou úroveň.

Chemie

K výuce předmětu slouží účelně vybavená odborná pracovna, která je zároveň využívána jako

kmenová třída. Škola je v dostatečné míře vybavena učebními pomůckami a didaktickou technikou.

Při prezentaci nového učiva převažoval výklad za použití učebnice. Tato forma při značné náročnosti učiva a množství předávaných informací spíše odpovídá vyspělejší věkové skupině. Nevýhodou byly rovněž zbytečně rozsáhlé diktované zápisy do žákovských sešitů a malé uplatnění prvků aktivního učení. Výrazným pozitivem bylo využití demonstračních pokusů prováděných vyučující nebo skupinou žáků a velmi názorná projekce videozáznamů.

Vstupní i průběžné motivace žáků bylo využíváno ojediněle. Chyběla účinná zpětná vazba k zjištění, zda žáci pochopili učivo. Nebyl kladen důraz na závěrečné shrnutí a upevnění probraného učiva, chybělo závěrečné hodnocení výkonu žáků.

Komunikace vyučující s žáky vyplývala z respektování jejich osobnosti, byla jim poskytována možnost vyjadřovat vlastní názory.

Laboratorní práce ve standardních třídách i ve třídách s rozšířenou výukou chemie jsou realizovány dle plánu. Žákovské protokoly vyhovují po formální i obsahové stránce, mají dobrou estetickou úroveň. Protokoly jsou opravovány a hodnoceny.

Po stránce organizace, metod a forem práce, motivace a hodnocení, interakce a komunikace byla zjištěna pozitivní i negativní. Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré.

Celkově je kvalita výuky chemie hodnocena jako průměrná.

Přírodopis

Výuka sledovaného předmětu probíhala ve standardně zařízených, esteticky upravených kmenových třídách. Vybavení učeben bylo vzhledem k stanoveným výukovým cílům vyhovující (jedna z učeben byla vybavena videorekordérem).

V části vyučovacích hodin byli žáci s novými poznatky seznamováni formou přednášky kombinované řízeným rozhovorem. Tato forma prezentace učiva nebyla přiměřená věku žáků. Nevhodný byl rovněž způsob zápisu do sešitu prováděný formou diktátu vyučujících bez využití tabule. Nebyl vytvářen prostor pro individuální nebo skupinové aktivity, chybělo využití prvků aktivního učení, nedocházelo ke střídání vyučovacích metod. Malá pestrost hodin byla příčinou klesajícího zájmu žáků a zjevných projevů jejich pasivity. V omezené míře byly využity efektivní metody, např. samostatná práce s informacemi, problémové učení a řízený rozhovor, při němž mohli žáci vyjádřit svůj názor, případně položit otázky. Takto organizovaná práce umožňovala žákům úspěšné uplatnění.

Systematická a cílevědomá vstupní i průběžná motivace byla zařazována pouze ojediněle. Pro rozvoj komunikace žáků nebyl vytvářen dostatečný prostor. Při spontánních odpovědích na problémové otázky projevovali žáci pozitivní vztah k výuce.

Materiální podmínky, organizace, metody a formy práce, motivace a komunikace jsou na průměrné úrovni.

Kvalita výuky přírodopisu je celkově průměrná.

Matematika

Učební plán zvolených vzdělávacích programů je dodržen. Členění učiva v jednotlivých ročnících koresponduje s učebními osnovami, nevhodný je však způsob střídání aritmetických a geometrických celků zejména v nižších ročnících. Navržené alternativní učební osnovy matematiky pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů, dokument čj. 15 986/99-22, zatím škola nevyužívá.

Výuka matematiky je zajištěna učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Většinou probíhá v kmenových třídách nebo počítačové učebně, kde jsou využívány výukové programy. Pracovní místa žáků jsou standardně vybavena. Estetický vzhled i podnětnost prostředí je průměrná. Učitelé mají k dispozici mnoho funkčních pomůcek dříve centrálně dodávaných, řada z nich se však nepoužívá. Nové pomůcky, včetně výukových programů, se pořizují účelně. Učebnicový fond je dostatečný, cílem je vytvořit ucelenou řadu jednoho nakladatelství. Psychohygienické zásady z hlediska zařazení předmětu do rozvrhu se snaží škola respektovat.

Po stránce organizace vyučování, metod a forem práce byly zjištěny značné rozdíly. Převažovala výuka se stereotypním průběhem, ke změně činností a aktivit podněcujících zájem žáků docházelo v menší míře. Učitelé kladli důraz zejména na řešení úloh u tabule, což vedlo některé žáky pouze k pasívnímu opisování. Pravidelně byla zařazována samostatná činnost. Jen v několika hodinách byly uplatněny efektivní pracovní postupy podporující aktivní učení, zájem a iniciativu žáků. Společným znakem všech hodin bylo především přiměřené pracovní tempo, obsah i rozsah probíraného učiva, snaha učitelů rozvíjet u žáků schopnost aplikovat získané vědomosti, případně hledat alternativní řešení. Vnitřní diferenciací byla uplatňována ojediněle, výraznější byl individuální přístup k pomalejším a slabším žákům nebo žákům s větší absencí při samostatné práci. Psychohygienickým zásadám výuky (sezení, držení těla při čtení a psaní, relaxační prvky) nebyla většinou věnována pozornost. Učivo bylo předáváno po odborné stránce správně.

Vstupní i průběžná motivace nebyla vždy důsledně uplatňována, v některých hodinách zcela chyběla. V rámci procvičování a opakování učiva byl kladen důraz na zvládnutí matematických algoritmů, pochopení souvislostí a rozvoj logického myšlení. Prověřování znalostí bylo vedeno převážně frontálním způsobem, slovní hodnocení i průběžná klasifikace měly zpravidla motivační charakter. Byla však zjištěna i negativní motivace. Slovní ocenění snahy, dílčích úspěchů a pokroku u slabších žáků bylo patrné v menší míře. K sebehodnocení nejsou žáci systematicky vedeni, neměli k tomu často ani potřebný prostor. Hodnocení známkou za aktivitu a rychlost je motivující, znevýhodňuje však pomalejší žáky. V tomto smyslu nebyly žákům vytvářeny rovnocenné podmínky. V jednom případě byla zvolena nevhodná forma zkoušení, která přináší nervozitu, stres a snižuje kvalitu žákova výkonu. Princip průběžné zpětné vazby nebyl vždy důsledně využíván. Při řešení úloh je v případě potřeby žákům poskytována pomoc. Jejich znalosti jsou prověřovány zpravidla písemně formou desetiminutovek, tematických prověrek a čtvrtletních prací. Četnost klasifikace vzhledem k termínu inspekce je většinou přiměřená, ojediněle převyšuje počet známek běžný průměr. Namátková kontrola čtvrtletních prací (nejsou povinné) prokázala systematickou práci s těmito materiály.

Interakce a vzájemná komunikace měla rozdílnou úroveň. Tento stav byl ovlivněn osobností učitele, vztahem a přístupem k žákům i sociodemografickými podmínkami ve třídě. Převládala výuka, při které žáci mohli diskutovat a zdůvodňovat myšlenkové postupy. Komunikativní schopnosti žáků jsou průměrné, způsobu vyjadřování žáků nebyla věnována dostatečná pozornost. Převažovaly hodiny s dobrou pracovní atmosférou, pouze ojediněle vzájemné vztahy a způsob komunikace mezi učitelem a žákem spíše negativně ovlivňovaly průběh vyučování. Projevy nežádoucího chování žáků byly výjimečné, byly však řešeny s určitými

obtížemi.

Škola má vynikající personální podmínky, tato skutečnost se však na kvalitě výuky plně neprojevila. Materiální podmínky jsou velmi dobré, psychohygienické podmínky průměrné. Velmi dobrá je interakce a komunikace. Z hlediska plánování, organizace, metod a forem práce, motivace a hodnocení, byla zjištěna pozitiva i negativa.

Kvalita výuky předmětu má rozdílnou, celkově průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Hodnocení kvality vzdělávání na prvním a druhém stupni se opírá o výsledky hospitační činnosti, studia dokumentace učitelů, metodických orgánů a žákovských prací. Na prvním stupni má vzdělávání vzhledem ke sledovaným předmětům celkově velmi dobrou úroveň, nedostatky byly zjištěny zejména v hudební výchově. Na druhém stupni je pozitivně hodnocena výuka českého jazyka, kvalita vzdělávání v ostatních sledovaných přírodovědných předmětech je celkově průměrná. Výraznější rozdíly v kvalitě výuky byly zjištěny zejména v matematice.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Škola má z hlediska dlouhodobého rozvoje zpracovanou koncepci, s níž byli seznámeni všichni pracovníci. Reálně stanovené koncepční záměry jsou jasně a srozumitelně formulovány a vychází z podmínek školy.

S koncepcí koresponduje dobře zpracovaný plán činnosti školy, který je orientován na oblast výchovy a vzdělávání, zabývá se vztahy mezi školou a rodiči, obecně jsou v něm vyjádřeny i záměry v oblastech hospodářské, personální a kontrolní činnosti. Priority plánu se vztahují především na výchovně-vzdělávací činnost školy. Součástí plánu je řada příloh a doplňků. Velmi podrobně a konkrétně je mj. zpracován plán oprav, renovací a investičních akcí s výhledem do roku 2003 včetně stanovení pořadí důležitosti a předpokládaných finančních nákladů. V návaznosti na roční plán práce jsou zpracovávány měsíční plány sestavované z dílčích týdenních aktualizovaných plánů. Plnění plánovaných úkolů je vedením školy sledováno.

Na stanovení plánovaných cílů se prokazatelně podílejí pracovníci školy. Tuto skutečnost ředitel doložil záznamy, v nichž jsou uvedeny připomínky a požadavky všech pedagogů. Tyto záznamy jsou pořizovány vždy na konci školního roku a slouží jako podklad pro sestavování nových plánů.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Učební plán je plněn. Zjištěné nedostatky, které se týkaly nedodržení hodinové dotace některých předmětů v rámci povolené tolerance na prvním stupni, byly odstraněny v průběhu inspekce. Z volitelných předmětů pro žáky 7. - 9. ročníku škola nabízí informatiku (14 skupin), cvičení z matematiky (2 skupiny) a cvičení z českého jazyku (7 skupin). Nepovinné předměty s výjimkou náboženství nejsou zřízeny. Velmi široká a pestrá je nabídka zájmových aktivit.

Na prvním stupni jsou pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení vypracovány individuální vzdělávací programy. Není vytvořen systém práce podle těchto programů a jejich kontroly, chybí návaznost na druhý stupeň.

Oblast plánování má velmi dobrou úroveň.

Organizování

Základní dokumentem upravující organizaci školy je organizační řád. Povinnosti a práva žáků a pracovníků školy jsou upřesněna ve školním řádu. Vzhledem k počtu tříd nevyužil ředitel možnosti jmenovat druhého zástupce, což se negativně projevilo v souvislosti s organizací vyučování na prvním stupni. Kompetence a pracovní náplně jsou jednoznačně vymezeny. Systém řízení školy je založen zejména na demokratických principech, iniciativě a odpovědnosti jednotlivých pracovníků. Všichni pracovníci i žáci mohou s ředitelem školy kdykoliv osobně jednat. Pracovní porady jsou prováděny systematicky, účelně. Závěry a opatření jsou konkrétní, plnění kontroluje vedení školy. Jako poradní orgány pracují tzv. odborné skupiny - na prvním stupni pro každý ročník, na druhém stupni po předmětech nebo skupinách předmětů. Pracovní náplně a stanovené úkoly jsou konkrétní, převládá činnost v oblasti organizační a materiálně-technické, méně jsou využívány v oblasti plánování učiva, kontroly plnění učebních osnov a výsledků vzdělávání.

Vnější i vnitřní informační systém je podrobně rozpracován, umožňuje rychlý přenos informací ke všem subjektům - žákům, rodičům, učitelům, veřejnosti i dalším orgánům. Ochrana osobních dat je pečlivě zajištěna. Své názory a informace mohou žáci prezentovat v časopise Struhadlo, na třídnických hodinách, prostřednictvím schránky důvěry, která je ovšem nevhodně umístěna vedle ředitelny, mají možnost pravidelně hovořit s psychologem. K získávání informací využívá někdy vedení školy i dotazníky a anket. Dostatek informací poskytuje výroční zpráva, zatím není využívána jako zdroj sebehodnocení.

Organizace vyučování zcela neprobíhala v souladu s obecně závaznými předpisy. Kontrolou rozvrhu hodin bylo zjištěno, že v úterý ve všech třídách třetího ročníku a ve středu ve dvou třídách čtvrtého ročníku je zařazeno šest vyučovacích hodin v jednom dni, což neodpovídá vyhlášce o základní škole. Zjištěné nedostatky byly ihned odstraněny. Otázka přetěžování žáků v souvislosti s počtem prověrek, písemných prací a četnosti zkoušení v jednom dni není důsledně řešena, vychází pouze z ústní dohody.

Z hlediska organizačního uspořádání školy a organizace vyučování byla zjištěna pozitiva i negativa, vynikající je informační systém a nabízené možnosti způsobu komunikace ve směru žák-škola.

Vedení a motivování pracovníků

V návaznosti na organizační a informační systém je operativní řízení efektivní. Hlavním řídicím nástrojem je osobní kontakt s pracovníky, další konkretizace úkolů je realizována prostřednictvím týdenních plánů. Vedení školy vytváří pracovníkům optimální podmínky pro jejich seberealizaci, tvořivost a aktivitu. Současně je vede k spoluzodpovědnosti za svá rozhodnutí a případné důsledky. V souvislosti s využitím lidského potenciálu, zlepšením práce školy a možnosti spolurozhodovat stanovuje vedení tematické úkoly, na jejichž řešení se mohou podílet jednotlivci, několik osob, odborné skupiny apod. Motivování pracovníků je založeno zejména na hmotné stimulaci. Morální stimulace spočívá v podpoře, zájmu, případné pomoci při řešení úkolu. Hodnocení pracovníků je prováděno průběžně v návaznosti na plnění běžných úkolů a povinností a dále pravidelně jedenkrát až dvakrát ročně při stanovování nenárokových složek platu. Hodnotící kritéria jsou pracovníkům známá. V případě neplnění povinností pracovníků řeší ředitel školy situaci adekvátním způsobem.

Metodickou a odbornou pomoc začínajícím a méně zkušeným učitelům zajišťují pověření učitelé a vedení školy. Další vzdělávání učitelů je podporováno při uplatnění principu dobrovolnosti. Nejčastější je zejména vzdělávání v oblasti výuky cizích jazyků. Ve sboru je nyní značný počet pedagogů s kvalifikací pro cizí jazyk. Naopak negativním jevem jsou častější odchody učitelů do jiných funkcí nebo důchodu a vzrůstající nedostatek některých aprobací.

Efektivní systém vedení a motivování pracovníků je založen na demokratických základech, pro rozvoj osobnosti učitelů jsou vytvořeny velmi dobré podmínky. Způsob vedení a motivování je vynikající.

Kontrolní mechanismy

Součástí organizační struktury je kontrolní systém, který je zaměřen na oblast výchovně-vzdělávací a nepedagogickou. Každá oblast má dvě fáze, informativní a výkonnou. V průběhu informativní fáze praktikované v měsících září a říjen jsou preferovány způsoby získávání informací nejen pohovorem s pedagogickými pracovníky, rodiči a správními zaměstnanci, ale také kontrolami pedagogické dokumentace, vykonávání dozorů, nástupu vyučujících do hodin, kontrolou žákovských prací, stavu tříd a šaten. Ve výkonné fázi se způsob získávání informací nemění, je však vždy pořizován zápis. V obou fázích kontrol v oblasti nepedagogické jsou zápisy vždy pořizovány.

Kontrola všech oblastí činnosti školy prováděná ředitelem, jeho zástupkyní a vedoucí vychovatelkou školní družiny vychází z kvalitně vypracovaných plánů. Těmto plánům odpovídá i vlastní realizace kontrol, jejich evidence a provádění zápisů o zjištěných nedostatcích. Ke zlepšení prováděných kontrol došlo v období od poslední inspekce v roce 1996.

Plánovitě prováděná kontrola práce třídních učitelů spočívající v kontrole dokumentace, stavu tříd a konání třídnických hodin byla písemně doložena, nechyběla ani přijímaná opatření. Ke kontrole činnosti odborných skupin dochází v průběhu jejich jednání na schůzkách, kterých se ředitel školy a jeho zástupkyně zúčastňují. V tomto případě se však v kontrolním systému objevila citelně slabá místa vzhledem k tomu, že byly zjištěny nedostatky v plánování a přípravě výuky podle vzdělávacího programu Obecná škola. Byl zjištěn nesoulad mezi skutečnou prací odborných skupin, které se zabývají především organizačními záležitostmi a proklamovanými záměry v plánu práce. Ředitel nemá vytvořeny účinné kontrolní mechanismy, pomocí nichž by sledoval, jak jsou záměry realizovány.

Zjišťování průběhu a úrovně vzdělávání je prováděno většinou formou hospitační činnosti, která je rovněž plánovaná a má stanovená určitá pravidla. S výsledky hospitací, závěry a případnými opatřeními jsou učitelé prokazatelně seznamováni.

Při sledování a hodnocení kvality práce pedagogů se ředitel opírá o vnitřní i vnější informační systém školy. Zdrojem informací pro hodnocení jsou pedagogové, rodiče a žáci. Velký důraz klade ředitel na poznání problémů školy očima žáků. Výsledky kontrol jsou s pracovníky projednávány a jsou přijímána opatření k nápravě nedostatků.

Úroveň kontrolních mechanismů je velmi dobrá, dílčí nedostatky se týkají kontroly některých oblastí činnosti odborných skupin.

Hodnocení kvality řízení

System řízení je založen na uplatňování demokratických principů, učitelé mají velmi dobré podmínky pro rozvoj osobnosti a tvořivé práce, zároveň jsou vedeni k spoluzodpovědnosti za rozhodování. Velká pozornost je věnována názorům žáků. V oblasti řízení převládají pozitiva. Dílčí nedostatky byly zjištěny v otázkách plánování, organizace výchovně-vzdělávací práce školy i kontroly, citelná je absence dalšího zástupce ředitele. Celkově má kvalita řízení velmi dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 5727/99 ze dne 21. 9. 1999
- Dokumentace ředitele školy pro školní rok 1999/2000 - plány, koncepce, organizační řád, hospitační záznamy
- Třídní knihy hospitovaných tříd, namátkově vybrané třídní výkazy a katalogové listy, řád školy, rozvrh hodin, tematické plány učiva sledovaných předmětů, zápisy z jednání pedagogických rad a odborných skupin
- Žákovské knížky, sešity, vybrané zápisy laboratorních prací z fyziky, přírodopisu a chemie, vybrané písemné práce z matematiky a českého jazyka

ZÁVĚR

Pozitiva:

- v oblasti řízení školy převládají pozitivní zjištění
- propracovaný informační systém, vynikající způsob vedení pracovníků, příznivé podmínky pro rozvoj osobnosti učitele
- systematická práce školy v oblasti využívání počítačové techniky
- velmi dobrá interakce a komunikace mezi učiteli a žáky na prvním stupni
- pestrá a široká nabídka zájmových aktivit
- velmi dobré vybavení dyslektické třídy žakovským nábytkem
- esteticky upravené prostory školy

Negativa:

- není využita možnost jmenovat dalšího zástupce ředitele školy
- nedostatky v organizaci vyučování na prvním stupni (nedodržen počet vyučovacích hodin ve 3. a 4. ročníku v jednom dni, hodinová dotace pro jednotlivé předměty neodpovídala ve všech případech stanovenému procentuálnímu rozpětí deklarovaného učebního plánu) - odstraněno v průběhu inspekce
- citelně slabá místa v rozvržení učiva českého jazyka, matematiky a hudební výchovy podle vzdělávacího programu Obecná škola
- rozdílná kvalita výuky sledovaných předmětů v rámci prvního a druhého stupně i v rámci jednoho předmětu
- dostatečná pozornost není věnována psychohygieně vyučování zejména na druhém stupni

- nedostatečné využívání odborných skupin po stránce metodické a hodnotící

Škola je financována prostředky školského úřadu a zřizovatele. Nákup učebnic a učebních pomůcek je prováděn po konzultaci v odborných skupinách v návaznosti na vzdělávací cíle a program školy. Při výuce cizích jazyků jsou třídy účelně děleny na skupiny. Dělení tříd s vysokým počtem žáků na skupiny zejména při výuce matematiky a českého jazyka není dle sdělení ředitele školy realizováno hlavně z personálních a organizačních důvodů. Celkový počet vyučovaných hodin je hluboko pod stanoveným maximem. Čerpání rozpočtu je pravidelně kontrolováno na základě měsíčních výkazů.

S výjimkou nedostatečného dělení některých hodin jsou finanční prostředky ve sledovaných oblastech čerpány účelně.

Na základě zjištěných skutečností je škola z hlediska kvality řízení hodnocena jako velmi dobrá, z hlediska kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech na prvním a druhém stupni celkově jako průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vít Široký	V. Široký v. r.
Členové týmu	Mgr. Zdeněk Krejčířík	Zdeněk Krejčířík v. r.
	Mgr. Blahoslav Melhuba	Blahoslav Melhuba v. r.
	Mgr. Lenka Zedková	Lenka Zedková v. r.

V Přerově dne 21. prosince 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. 12. 1999

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Vladimír Králík	V. Králík v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Přerov	2000-01-28	134 15/00
Zřizovatel: Město Hranice	2000-01-28	134 02/00

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány